

La crisi de la vaca suïssa

La tradició helvètica del consens polític sembla que arriba a la fi. Les veus més crítiques afirmen que el temps de practicar estratègies de transgressió de l'ordre social ha arribat. La recerca del compromís polític és denunciada obertament per primera vegada.

La suïssa dels rellotges i de la xocolata –pàtria de tantes multinacionals, paradís fiscal de dictadors com Mobutu o Marcos, segon país més ric del món, central europea de l'imperi Philip Morris, seu europea de les Nacions Unides, pionera del federalisme, illa al mig de la Unió Europea– ha entrat en crisi. De sobte, l'altra cara de la realitat,

ARXIU / EFE

Borsa de Zurich. Els sectors progressistes van demanar, sense èxit, que es posés fi al secret bancari.

sovint amagada, sorgeix amb força. Aquests darrers quatre anys el país ha passat d'una desocupació quasi inexistente a un 6% de parats, acostant-se així a la mitjana europea. Les administracions es troben amb un dèficit públic creixent, agreujat per la baixa imposició sobre les grans fortunes. El conjunt de pobres –fins i tot entre els treballadors a jornada completa– arriba a proporcions impensables fa pocs anys. La incertesa del futur professional afecta per primera vegada també els estudiants, fins

ara protegits de l'atur. El nombre d'invàlids psíquics i de persones no aptes per a treballar augmenta, especialment entre el jovent. Els casos d'alcoholisme s'han multiplicat, 300.000 alcohòlics per una població de sis milions d'habitants. Mentrestant, els grups organitzats de l'extrema dreta (skinheads i els altres) aprofiten la conjuntura per actuar

El govern suís es veu cada vegada més influït pels grups de pressió econòmica que preconitzen una política neoliberal.

amb la complicitat d'una part dels ciutadans.

Per a acabar d'enrair el clima social el poble suís ha estat el blanc de virulents atacs del senat nord-americà pressionat pel lobby jueu dels Estats Units. La reobertura del debat sobre el paper de la Confederació Helvètica i dels bancs suïssos durant la Segona Guerra Mundial ha estat un xoc ben fort per a la seva població i ha portat una certa pèrdua de la bona imatge del país a l'estranger. Les acusacions són greus. Moltes proves han demos-

trat que el tancament de les fronteres helvètiques el 1942 va significar el lliurament de milers de jueus a les mans del III Reich. Cap país neutral (ni Portugal ni Suècia) no va acceptar l'or robat pels alemanys. A més, els banquers suïssos van fer el paper d'intermediaris i d'emblanquidors d'aquest or provinent dels països envaïts o dels jueus assassinats. De moment l'únic gest públic ha estat la creació d'un fons especial en favor de les víctimes de l'Holocaust dotat amb 265 milions de francs (uns 26.500 milions de pessetes) assegurats per la participació dels grans bancs, alguns cercles econòmics i la Banca nacional suïssa.

Els sectors progressistes esperaven que la polèmica servís per a forçar una reorientació de la política del govern federal i posar fi al secret bancari, tantes vegades denunciat, però no ha estat així. L'autocrítica realitzada pel conseller nacional socialista, Jean Ziegler, en el seu llibre *Suïssa, l'or i els morts* (ed. du Segui) ha estat vista més aviat com una traïció a la memòria col·lectiva.

Una crisi de fons. Justament enmig de la tempesta política ocasionada per la polèmica del "fons jueu", el Parlament de la Confederació ha cedit a les tesis de l'extrema dreta suïssa representada per Christoph Blocher, de la Unió Democràtica de Centre, aprovant una reforma del dret d'asil, per més que la políti-

El Parlament ha aprovat una reforma del dret d'asil. Aquesta era una de les reivindicacions de l'extrema dreta.

ca de dissuasió practicada pel govern ja havia reduït força el nombre de possibles afectats. De fet, com assenyalen alguns juristes, si les condicions de la Segona Guerra Mundial es tornessin a repetir, el govern federal podria tancar un altre cop les fronteres a les víctimes del conflicte bèl·lic.

Aquest mateix mes de juny es rebutjava la creació d'un fons econòmic per afavorir la integració dels estrangers residents a Suïssa. La crisi econòmica ha estat l'únic argument esgrimit contra la iniciativa presentada pels partits d'esquerra. Tot seguit, ha estat el torn dels subsidis de desocupació. La nova legislació retallarà els drets dels afectats alhora que augmentarà els controls i els criteris de selecció. De fet, més enllà dels continguts, les tres darreres votacions revelen una doble crisi de fons.

La primera és una crisi de pensament. La pobresa del debat parlamentari es veu reflectida en la

Maastricht és lluny

Suïssa és, sens dubte, la democràcia parlamentària més silenciosa i desconeguda de l'Europa occidental. Una característica definitiva de les eleccions helvètiques és una alta abstenció que expressa la falta d'interès dels suïssos per la política, però també la confiança de la ciutadania en un sistema que fins ara li ha garantit el benestar, sigui quin sigui el resultat de les urnes. Així, en les últimes eleccions legislatives, l'octubre del 1995, només va votar un 40% del cens.

Amb tot, els resultats d'aquestes eleccions d'ara farà dos anys no van ser tan asèptics com els anteriors, i fins i tot es va arribar a parlar de polarització. I és que els dos partits tradicionals, la dreta populista i l'esquerra socialdemòcrata, que semblaven estancats, van tenir guanys inesperats. El *leitmotiv* de l'agudització de la baralla electoral era la integració de Suïssa a la Unió Europea o no. Mentre la Unió Democràtica del Centre, eix de l'actual govern, no vol ni sentir parlar de Maastricht, el Partit Socialista n'és el màxim portaestendard. L'enfrontament entre europeistes i antieuropeistes afecta els suïssos de tots els orígens, però la lluita és especialment aferrissada a la Suïssa alemanya, italiana i romanx, que aplega els dos terços de la població; els cantons francesos viuen el debat d'una manera no tan apassionada. D'una altra banda, les ciutats no senten l'opció europea tan amenaçadora com la Suïssa rural, horroritzada per la possibilitat d'haver de passar per l'adreçador comunitari.

La por de Maastricht és prou forta a Suïssa per a preveure que els passos d'acostament es dosificaran i que els suïssos faran servir les vegades que calgui el referèndum per establir acords amb Brussel·les. Els plebiscits d'aquests últims anys són significatius: regulació de preus de la gasolina, obertura de casinos, prohibició d'experimentar amb animals, compra d'avions de combat F-18A o millora de les pensions de les dones. La participació en aquestes consultes (més del 50%) demostra que, els suïssos, potser els mou poc la ideologia, però que estan disposats a ventilar a les urnes qualsevol iniciativa que afecti la placidesa quotidiana o la butxaca. **Libert Ferri**

Suïssa viu en un clima social enrarrit. El país té ja un 6% d'aturats, acostant-se així a la mitjana europea.

manca de projectes a terme mitjà o llarg. Així, per exemple, després d'aprovar una reducció d'impostos sobre les grans fortunes per "afavorir el teixit industrial i les inversions", dos dies més tard els mateixos consellers nacionals rebutjaven la proposta després d'adonar-se que la decisió representava la pèrdua de milers de milions de francs per a la Confederació.

La segona és de naturalesa política. El govern suís es veu cada cop més influït pels grups de pressió econòmics com el que dirigeix Christoph Blocher, que porta el país a practicar un neoliberalisme pur i alhora a donar ales a l'extrema dreta en qüestions com el dret

d'asil. Blocher, polític i empresari, té el suport dels industrials més importants del país i és conscient que només l'amenaça de convocar una votació popular sobre temes delicats (com ara la immigració) pot fer variar un projecte de llei. El desembre passat Blocher va pagar de la seva butxaca (1.000 milions de pessetes) una campanya contra la immigració clandestina. Si bé el resultat del referèndum va ser un revés per al seu partit, la reforma del dret d'asil ha estat una important victòria del líder populista.

L'orientació conservadora de la política helvètica crea un fossat cada cop més gran entre la dreta

i l'esquerra al Parlament de la Confederació. Alhora, la reacció popular comença a manifestar-se al carrer on agricultors, funcionaris, estudiants i ONG ja han fet sentir el seu crit d'alerta. La crispació ha arribat també a la premsa. Un dels pocs diaris independents del país, *Le Courrier*, es mostrava aïrat després del resultat dels tres vots al Parlament, "fent el joc a Blocher, la majoria imbècil i covarda dels més o menys neoliberals es condemna a enfonsar-se en l'autisme polític" i afegia: "el país va derivant, lentament però amb decisió, cap a la llei de la selva i al feixisme". Ara, el diari tampoc no estalviava crítiques a l'esquerra: "quant als socialdemòcrates, tendència *realpolitik*, han d'assumir el fracàs de l'estrègia anomenada realista. No han fet sinó contribuir a dur Suïssa a una situació intolerable".

La tradició helvètica del consens polític sembla arribar a la fi. Les veus més crítiques (partits minoritaris, sindicats i intel·lectuals) afirmen que el temps d'imaginar i practicar estratègies de transgressió de l'ordre social ha arribat. La recerca del compromís polític és denunciada, per primera vegada, d'una manera oberta. Rest a saber si la crisi econòmica servirà una vegada més d'argument per fer callar aquestes veus, de moment, encara minoritàries.

Jordi Tejel

Aties escolar del País Valencià

V. M. Rosselló i V. Gozávez

La Universitat de València ha concebut el primer aties autòcton de la Comunitat Autònoma Valenciana. Aquesta és una obra de consulta útil i interessant per a totes aquelles persones encuriosides per la cultura de la nostra terra.

Universitat de València

Runes i la gent

Joan Manresa

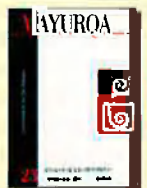
A *Runes i la gent*, un viatge per Jordània, Síria i Líban, Joan Manresa ens conta la seva experiència de viatge alhora que s'acosta a la gent i al seu entorn. Però l'autor no ha volgut fer una guia per a futurs viatgers, sinó una incitació al coneixement i a la descoberta.

Editorial Moll
"Tomir", 32

Mayurqa

Número 23 de *Mayurqa*, annals de ciències històriques i teoria de les arts. Amb articles sobre diversos aspectes de la societat balear de l'Edat Mitjana i sobre diverses matèries, com ara el catolicisme polític a Mallorca, les conseqüències de la guerra de Cuba a Mallorca, l'emigració de les Balears a l'Argentina, etc.

Universitat de les Illes Balears